

ללמד המקום

Parashat Chayei Sara חיי שרה het leven van Sarah

Bereshiet (Genesis) 23:1-25:18

Deze parasha heeft drie hoofdverhalen. De eerste bespreekt hoe Avraham, na de dood van zijn vrouw Sarah, een veld met een grot kocht (de Grot van Machpelah, vandaag in Chevron) om haar te begraven. Toch is er iets in de Torah wat hierbij opvalt. Het is eigenlijk een raadsel met zijn beschrijving van Avraham. Onmiddellijk nadat hij een grafveld voor Sarah heeft gekocht, zegt de Torah: “Avraham was oud, vergevorderd in jaren, en HaShem had Avraham met alles gezegend” Bereshiet (Gen) 24:1.

Vindt u dit niet vreemd ? Zeven keer had HaShem Avraham het land Kanaän beloofd. Maar toen Sarah stierf, bezat hij nog geen enkel stuk land om haar te begraven. En daarom moest hij een uitputtende en vernederende onderhandeling met de Hettieten voeren om een klein stukje van het land te kopen. Hoe kan de Torah zeggen dat HaShem Avraham met alles had gezegend?

Hoe bizar ook, vandaag de dag moeten we dit juist des te meer begrijpen. Het was het gevoel van bestemming en roeping van Sarah en Avraham dat hun leven een doel gaf en hen in staat stelde de moeilijke tijden en zelfs de onvervulde doelen aan het eind van hun leven te overleven. Ze hadden er vertrouwen in hadden dat de reis nog niet voorbij was. Ze stierven daarom in de overtuiging dat ze een belangrijke rol hadden gespeeld en de eerste stappen hadden gezet voor hun toekomstige kinderen. Ze vertellen een moeilijk verhaal. Ja, Avraham zal een land hebben. Hij zal talloze kinderen krijgen. Maar deze dingen zullen echter niet snel, plotseling of gemakkelijk gebeuren. Ze zullen ook niet plaatsvinden zonder menselijke inspanning. Integendeel, alleen de meest gerichte wilskracht zal dit tot stand brengen. De Goddelijke belofte is dus niet wat het eerst leek. Het is in feite een verzoek, een soort van uitnodiging. Deze oproep van HaShem aan Avraham en zijn kinderen is dan ook de uitnodiging dat zij actie zouden ondernemen. En HaShem zal hen helpen. De uitkomst zal zijn wat HaShem zei dat het zou zijn. Maar echter niet zonder de totale inzet van Avrahams familie tegen wat soms onoverkomelijke obstakels lijken te zijn.

Een land: Israël, en kinderen dus daarmee Joodse continuïteit. Het verbazingwekkende feit is dat dit vandaag de dag, vierduizend jaar later, nog steeds de dominante zorgen van Joden over de hele wereld zijn. De veiligheid en zekerheid van Israël als het Joodse thuis, en de toekomst van het Joodse volk. Avrahams hoop en angst zijn daarmee dus ook de onze. Geloof betekent niet passiviteit. Het betekent de moed om te handelen en je nooit te laten afschrikken. De toekomst zal gebeuren hoe dan ook, maar wij zijn het die geïnspireerd en kracht moeten hebben juist door deze belofte. Wij als volk zijn het die deze belofte tot stand moeten brengen.

Het handelen “ Zegeningen”?

ללמד המקום

Een van de kernprincipes van het jodendom is het reciteren van berachot , "zegeningen". Op het eenvoudigste niveau dient een zegening als een klein beetje dankbaarheid aan HaShem voor wat Hij ons schenkt. Een Jood moet feitelijk altijd dankbaar zijn. We kunnen dit ook in feite zien want de wortel van het woord Yehudi komt van lehodot, "danken" en van Leah die bedankte voor de zegen van haar vierde kind, Yehuda. Zoals bekend wordt een Jood aangemoedigd om in de loop van één dag 100 zegeningen te doen. Dit zorgt ervoor dat je altijd dankbaar en positief blijft, en zo'n positieve houding is tegelijkertijd een waardevolle sleutel tot een succesvol en gelukkig leven.

Maar ironisch genoeg zijn de eerste mensen die zegeningen uitspreken in de Torah helemaal geen Joden! De eerste persoon die een zegen uitsprekt met de formule van "baruch" gevolgd door HaShems Naam is eigenlijk Noach bereshiet (Genesis) 9:26. Dit was toen hij zijn zoon Shem zegende. Op zijn beurt is de volgende vermelding van "baruch" in de Torah wanneer Shem Avraham zegende Bereshiet (Genesis) 14:19. In beide gevallen gaat het echter om een persoon die een zegen geeft aan een andere persoon, wat dus wel een beetje anders is dan het reciteren van een beracha alleen om HaShem te danken. En dus zien we dat de eerste persoon die echt een beracha reciteerde Eliëzer was, in de parasha van deze week. Dit gebeurt op het moment waarop Eliëzer HaShem bedankte voor zijn hulp bij het slagen in zijn missie om een geschikte echtgenoot voor Itshak te vinden Bereshiet (Genesis) 24:27.

Onze wijzen zouden later een beracha instellen met een specifieke tekst om te reciteren bij het behalen van een groot succes of het horen van geweldig nieuws zie Berachot 54a. De formule voor deze beracha begint zoals elke andere (Baruch Atah Adonai Eloheinu Melech haOlam) en eindigt dan vervolgens met de woorden hatov v'hametiv , HaShem dankend "Die goed is en goedheid schenkt". Er is ook een soort van tegenovergestelde zegen om te reciteren bij het horen van verwoestend nieuws, Baruch dayan ha'emet, hiermee bevestigen we dat HaShem de enige Ware Rechter in deze wereld is en zeker weet wat het beste voor ons is.

In het traktaat Berachot 58a leren we ook over een zegen die we moeten reciteren bij het zien van een grote bijeenkomst van Joodse mensen. En met "grote bijeenkomst" wordt dit als volgt gedefinieerd als er ten minste 600.000 Joden, wat het schijnbaar onwaarschijnlijk maakte dat iemand ooit in staat zal zijn om deze zegening te reciteren. Aangezien onze Wijzen echter niets onpraktisch zouden leren, zeggen sommigen dat 600.000 niet bedoeld is als een exact getal, maar alleen bedoeld is om een zeer groot en indrukwekkend aantal Joden te symboliseren. Nu weet ik niet of u de beelden ziet in deze nare tijd waarin wij leven. Maar op sommige momenten komen we dichtbij dit getal, zoals b.v de Kotel deze afgelopen week. De zegen hiervoor is Baruch.....chacham harazim(חכם הרזים), dat alleen HaShem alle geheimen kent. Dit verwijst dan naar de geheimen achter waarom elke persoon uniek en verschillend is, en alleen HaShem weet waarom Hij iedereen zo uniek anders heeft gemaakt.

ללמד המקום

Op de volgende pagina van de Talmud worden we eraan herinnerd dat men sh'echayanu moet reciteren wanneer men een goede vriend of familielid voor het eerst in 30 of meer dagen ziet. Hierbij vanuit gaande dat men helemaal niets van die persoon heeft gehoord. Het is zelfs zo dat als het meer dan een heel jaar geleden is dat iemand contact met die persoon heeft gehad, men zelfs de zegen Baruch... mechayeh metim (בְּרוּךְ מְחַיֶּה מֵתִים) dat "Hashem de doden opwekt" kan reciteren. Dit kan b.v omdat bij een goede vriend of naast familielid met wie u regelmatig contact had. En als er dan plotseling meer dan een jaar geen contact is, de kans bestaat dat die persoon is overleden (vooral in vroeger tijden toen er geen technologie om mensen te verbinden). Dus, vanuit een subjectief perspectief, is het alsof die geliefde persoon nieuw leven is ingeblazen.

De laatste beracha waar we op ingaan is het meest fascinerend en daarmee ook het meest bijzonder. Bij het zien van mooie wezens of mensen, en zelfs mooie bomen, zou men moeten zeggen baruch ... sh'kachah lo b'olamo (בְּרוּךְ שְׂפָכָה לוֹ בְּעוֹלָמוֹ). Dit is moeilijk te vertalen. Het betekent zoiets als "gezegend is HaShem dat Hij zulke dingen in zijn wereld heeft". Het woord lo is hier echter vreemd, en een letterlijke vertaling is meer zoiets als "gezegend is HaShem dat dit voor Hem is in Zijn wereld." Om dit woord lo wat we meestal lezen als "niet", en de hele zegening, te kunnen begrijpen, moeten we ergens anders in de Talmud gaan zoeken

Onze Wijzen leren ons dat in een bepaalde generatie de wereld altijd 36 perfecte tsadikim in de wereld moet hebben (Sanhedrin 97b). Dit is gebaseerd op een vers in Jesaja (30:18) dat "prijzenswaardig zijn zij die op Hem wachten." (אֲשֶׁרֵי קָל־חֹזְקֵי לֹ) Die laatste term "voor Hem" is lo (לוֹ), waarvan de numerieke waarde 36 is. Waarom zijn er dan specifiek 36 van zulke tsadikim en niet meer of niet minder? Om dat te kunnen begrijpen, moeten we helemaal teruggaan naar Adam en de schepping van de wereld. Zoals al eens eerder uitgebreid onderzocht, was het eerste licht van de schepping een uniek, heilig licht (zie Chagigah 12a en Beresheet Rabbah 12:6). Het scheen ongehinderd gedurende 36 uur (12 op elk van de eerste drie dagen) voordat HaShem op de vierde dag fysieke hemellichamen schiep. Op de zesde dag schonk HaShem Adam dit goddelijke licht, en door dit licht te gebruiken kon Adam "van het ene uiteinde van het universum tot het andere" zien. Helaas zondigde Adam en verloor hij het vermogen om dat licht te gebruiken. Aan het einde van de eerste Shabbat nam HaShem het goddelijke licht weg en verborg het onder Zijn troon. Daarom wordt dat licht de Or haGanuz genoemd, het "verborgen licht". We zien dat het licht ook in totaal 36 uur in het bezit van Adam was: de 12 uur van de zesde dag, plus de 24 uur van Shabbat, voordat HaShem het wegstopte. Voor wie heeft Hij het licht gereserveerd? Onze wijzen zeggen dat HaShem het licht verborg "voor de tsadikim in de komende tijd".

Nu kunnen we dingen samenvoegen: het getal 36 wordt dus specifiek geassocieerd met de Or haGanuz die slechts 36 uur scheen. HaShem verborg toen het licht om alleen gebruikt te kunnen worden door de meest perfecte tsadikim. Nu kunnen we begrijpen waarom er altijd 36 tsadikim in de wereld zijn! In feite gaat de Talmud verder met het verduidelijken van het verschil tussen deze 36 speciale tsadikim en andere rechtschapen tsadikim (want er zijn zeker

ללמד המקום

meer dan slechts 36 in de wereld op een gegeven moment!). Het verschil is echter dat er 36 in staat zijn om te zien met een "heldere lens", dwz ze zijn ingewijd in het speciale goddelijke licht van de schepping datzelfde licht dat Adam in staat stelde om door de hele geschiedenis en door de kosmos heen te kijken.

Met dit alles in gedachten kunnen we teruggaan naar de meest mysterieuze zegening: sh'kachah lo b'olamo. Nu kunnen we de betekenis goed ontcijferen: dit is hoe het goddelijk licht, wordt uitgedrukt in Zijn wereld! Met andere woorden, er kan iets van intense schoonheid tevoorschijn komen met het oorspronkelijke Licht van de Schepping. Het heeft maar een kleine vonk van die Or haGanuz, die zich in deze wereld tegelijkertijd manifesteert als overweldigende schoonheid. Zozeer zelfs dat het ervoor zorgt dat een persoon daardoor onmiddellijk HaShem wil zegenen! Het stelt een persoon in staat om de ware harmonie van de Schepping te zien, want vanuit HaShems perspectief gloeit de hele kosmos inderdaad te allen tijde in volmaakte schoonheid en harmonie. De vraag is echter: zijn wij gewone mensen in staat tot zo'n gevoeligheid? Kunnen we ware schoonheid waarnemen? Of zijn het alleen echte tsadikim die verder kunnen kijken dan het fysieke en het intense spirituele licht herkennen dat van binnenuit gloeit?

De Mishnah Berurah zegt dat, vooral onder Ashkenazim, de zegening van sh'kachah lo tegenwoordig niet meer wordt gereciteerd. Als iemand het wil reciteren dan moet hij dat doen zonder HaShems namen dwz, gewoon barukh sh'kachah lo b'olamo. Hierbij wordt dus het standaard Eloheinu melech ha'olam gedeelte wordt overgeslagen. De zorg van hen is dat het zegenen van een mooi persoon problematisch kan zijn, omdat men misschien niet herkent wat ware schoonheid is. Omdat dan de reciteerder zelfs tot onzuivere gedachten kan worden geleid. Dit is omdat onze generatie op zo'n laag niveau staat, zo hebben mensen misschien niet de juiste bedoelingen en in plaats van HaShem te prijzen voor Zijn vakmanschap, zouden ze alleen maar kunnen genieten van hun eigen fantasieën, chas v'shalom .

De Sefardische autoriteiten beweren (waaronder Rav Ovadia Yosef) dat men nog steeds de volledige tekst van de zegen moet reciteren, met daarin HaShems namen. Hoewel het waar is dat de meeste mensen tegenwoordig misschien niet gevoelig genoeg zijn om het heilige licht van binnen op te vangen, is het zeker nog steeds mogelijk om op sommige vluchtige momenten de intense schoonheid van een ander te waarderen zonder bijbedoelingen. En misschien zijn er nog steeds mensen die echt voorbij de oppervlakte kunnen kijken en de heilige innerlijke gloed herkennen. Mogen we het allemaal ontvangen van Hem om dit niveau te bereiken!

Shabbat Shalom

Jaacov